

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/7851,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Gornoslazacy-Problemy-spoleczności-pogranicza.html>
18.03.2026, 05:54

Międzynarodowa konferencja naukowa „Górnoślązacy. Problemy społeczności pogranicza w XX wieku” – Gliwice, 20-21 października 2011

11.10.2011

Międzynarodowa konferencja naukowa

Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach
i Muzeum w Gliwicach
we współpracy z Ruhr-Universität w Bochum

„Górnoślązacy. Problemy społeczności pogranicza w XX wieku”

20-21 października 2011 r.

Willa Caro,
Gliwice, ul. Dolnych Wałów 8a

Celem konferencji jest spojrzenie na kluczowe zjawiska XX wiecznej historii Górnego Śląska przez pryzmat zamieszkującej region ludności rodzimej i jej przypadków. Ramy chronologiczne wyznaczone są zasadniczo od przełomu XIX i XX wieku do upadku komunizmu w Europie, zatem od erupcji konfliktu polsko-niemieckiego o posiadanie Górnego Śląska po schyłek ostatniej wielkiej narracji totalitarnej.

Elementem komunistycznej idei tworzenia „nowego człowieka” było także wykształcenie nowego typu Górnoślązaka. Te dwie daty krańcowe i zjawiska graniczne wskazują też na główne wątki tematyczne, wokół których toczyć się mają obrady konferencyjne. W centrum stoi pytanie o konstrukcje tożsamościowe rdzennych mieszkańców regionu i przemiany owych konstrukcji w omawianym okresie.

Istotnymi wątkami wystąpień konferencyjnych są m.in. pytania o rolę Kościoła katolickiego w tradycyjnie postrzeganym jako „religijny” regionie, o formy manipulowania przekazem kulturowym, problemy masowych migracji drugiej połowy XX wieku, kwestie partycypacji Górnoślązaków w aparacie władzy totalitarnej i rozliczenia karne z tym związane.

PROGRAM KONFERENCJI

20 X 2011

Otwarcie konferencji 9.00-9.20

- 9.20-9.40 dr Bernard Linek, Instytut Śląski w Opolu,
Narodowe systemy kulturowe na Górnym Śląsku na początku XX wieku
- 9.40-10.00 prof. Grzegorz Strauchold, Uniwersytet Wrocławski,
Pożądani i niekochani. Ludność rodzima na Śląsku w optyce władz państwowych w latach

1945-1949

- 10.00-10.40 prof. James Bjork, King's College London,
Kościół Katolicki wobec (re)polonizacji na Górnym Śląsku po drugiej wojny światowej
- 10.40-11.00 prof. Piotr Madajczyk, Instytut Studiów Politycznych PAN,
Warszawa, Polityka władz PRL wobec społeczności pogranicza (lata 50.-70.)

11.00-11.20 Przerwa

- 11.20-11.40 dr Urszula Biel, Gliwice,
Górny Śląsk jest nasz! Polska i niemiecka propaganda filmowa w obliczu plebiscytu
- 11.40-12.00 prof. Wojciech Kunicki, Uniwersytet Wrocławski,
Polityka kulturalna na Górnym Śląsku w okresie III Rzeszy
- 12.00-12.40 dr Peter Polak-Springer, Qatar University, Doha,
„Wymiana kulturowa”: folklor, rewanżyzm i tworzenie narodowo-regionalnych systemów kulturowych na obszarze niemiecko-polskiego pogranicza (1926-1953)

12.40-14.00 Przerwa

- 14.00-14.40 dr Andrew Demshuk, University of Alabama, Birmingham,
Pamięć 1921 r. po roku 1945: górnośląscy wypędzeni w Niemczech Zachodnich i zmiana dyskursu ofiary
- 14.40-15.20 dr Stephan Kaiser, Oberschlesisches Landesmuseum, Ratingen,
Przemiany niemieckiej kultury pamięci. Uciekinierzy i wypędzeni we współczesnym niemieckim społeczeństwie
- 15.20-15.40 dr Krzysztof Żarski, Uniwersytet Wrocławski,
Górnoślązacy na germanistyce wrocławskiej po 1945 r.
- 15.40-16.00 Bogusław Tracz, IPN Katowice,
„Śląski gospodarz” – Jerzy Ziętek jako przykład mitologizacji politycznej

21 X 2011

- 9.30-9.50 dr Elżbieta Anna Sekuła, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Warszawa,
Co dzisiaj znaczy być Ślązakiem? Analiza i interpretacja spisowych deklaracji narodowości śląskiej
- 9.50-10.30 dr Kai Struve, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg,
Górny Śląsk w XIX i na początku XX wieku – pytania do badań nad nacjonalizmem
- 10.30-10.50 dr Maciej Fic, Uniwersytet Śląski,
Wpływ działalności społeczno-politycznej Jana Kustosa na mieszkańców Górnego Śląska
- 10.50-11.10 dr Guido Hitze, Ministerstwo Kultury Landu Nadrenia-Westfalia,
Niemiecka Partia Centrum wobec Górnego Śląska 1918-1933
- 11.10-11.30 dr Andrzej Michalczyk, Ruhr-Universität Bochum,
Postawy duchowieństwa katolickiego na Górnym Śląsku wobec polityki polonizacji w latach 1922-1939

11.30-11.50 Przerwa

- 11.50-12.10 Mirosław Węcki, Uniwersytet Śląski,
Partycypacja ludności rodzimej w organizacjach nazistowskich na Górnym Śląsku 1933-1945
- 12.10-12.30 dr Mirosław Sikora, IPN Katowice,
W obliczu klęski. Nastroje ludności Górnego Śląska w świetle raportów Służby Bezpieczeństwa

Rzeszy z lat 1942-1944

- 12.30-12.50 dr Adam Dziurok, IPN Katowice,
Kwestia śląska w rozliczeniach „zbrodniarzy faszystowsko-hitlerowskich”
- 12.50-13.10 dr Dariusz Węgrzyn, IPN Katowice,
Historia pewnego paradoksu. Wybory do Sejmu Ustawodawczego na Górnym Śląsku w 1947 r. jako procedura antydemokratyczna

13.10-14.30 Przerwa

- 14.30-14.50 prof. Stanisław Jankowiak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań,
Migracje z Górnego Śląska po 1945 r.
- 14.50-15.10 dr Gregor Ploch, Oberschlesisches Landesmuseum, Ratingen,
Między „hajmatem” a ojczyzną. Górnoślązacy w Nadrenii Północnej-Westfalii po 1945 r.
- 15.10-15.30 David Skrabania, Ruhr-Universität Bochum,
Górnośląscy przesiedleńcy w Berlinie 1964-1990: problemy integracyjne. Próba zbliżenia z perspektywy mikrohistorycznej
- 15.30-15.50 Sebastian Rosenbaum, IPN Katowice,
Działania Służby Bezpieczeństwa wobec migracji Górnoślązaków do RFN w latach 70.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Pliki do pobrania

[Program konferencji „Górnoślązacy. Problemy społeczności pogranicza w XX wieku” \(pdf, 136.17 KB\)](#)

[Zaproszenie na konferencję „Górnoślązacy. Problemy społeczności pogranicza w XX wieku” \(pdf, 420.09 KB\)](#)
